

vas svoje dežele v zemljevidu natančno zaznamovajo, slovanske kraljevine in dežele pa, če prav obsegajo po več tisuč štirjaških milj, le s par imeni mest ali velikih rek izpolnijo. Nemci, Francozi, Lahji in drugi se namreč brigajo jako malo za dežele „tam doli na jugu, kjer bivajo narodi, ki mjila in robcev ne poznajo“. Posamesni učenjaki, ki niso vneti toliko za narodnost, kolikor za učenost, niso imeli prilike, onih dežel na drobno pregledati, ker Turška vlada takim ljudem ni šla na roko, pa tudi sama ni sestavila natančnega zemljevida svojih dežel.

Zato je iz zemljevidov Turške zemlje le toliko razvidno, da dežela Miriditov leži med malima, v Jadransko morje se stekajočima rekama Mati in Ržan; med tema je dežela polna gričev, divjih pustotin in razkosanih skalnatih sotesk ter visokih gorá, na katerih je še v sredi poletja najti snegá.

Zemljepisci še niso hodili po dolinah in v soteskah skritih vaseh tega kraja, tedaj se zaradi tega in ker še Turčija ni popolnoma seštelala prebivalcev, njih število more le površno določiti. Podlaga temu številu je število vojakov, katere je prejšnji Miridiški knez Bib-Doda pred 15 leti dal Omer-paši v boj zoper Črnogorce in Hercegovince. Teh je bilo 10.200 mož. Ker pri tem gorjanskem narodu o vojnem času vsak mož od 18. do 60. leta mora biti vojak, bi potem znašalo število prebivalcev k večjemu 100.000 ljudi. V tej številki so pa ne le pravi Miriditi, ampak tudi njihovi sosede katoliške vere zapopadeni.

Jedro prebivalcev Albanije so „Arnavti“, katerih prva domovina je na jugu Kavkaza, med Kaspiškim morjem in reko Kur. V svojem jeziku se „Arnavti“ imenujejo „Štipetari“. Ločeni so na Krasaških gorah v dve stranki, ki se vkljub enake narodnosti in enacega jezika hudo preganjate: severni rodovi so rimsko-katoliški „Gegi“, med katerimi so Miriditi najmočnejši; južnejši narod so grško-nezedinjeni Toski. Nekaj Toskov, pa tudi Gegov je pristopilo sčasoma k mohamedanski veri. To so večidel meščani in prebivalci primorskih Albanskih pokrajin, ki se Turškemu pritisku niso mogli umakniti. Ti mohamedanski Albanci, Gegi in Toski so dandanes pravi Arnavti, ki dajo Turku najboljše bašibozuke — prave zverine v človeški obliki. Renegati so po vsem svetu najbolj divji.

Tudi o Miriditih se govori, da so kruti, vsemu, kar je novo, nasprotni, vsakemu tujcu nezaupni, babje-verní in slepo vneti za vero. Al kateri narod, ki živi v svojih hribih, odločen od človeštva, je drugačen? Posebno ta narod obkoljajo in zalezujejo sovražni, pošeljni sosede neprenehoma že štiri stoletja in vedno se je moral boriti za svoje življenje, svobodo in vero.

Še celó njihovi sovražniki — in sovražniki so jim vsi sosedni nekatoliški narodi: Črnogorci, Toski (Arnavti), Srbi, Zinzari itd. — morajo hvaliti Miridite zaradi njihove treznosti, zmernosti in hrabrosti do smrti. Turki so večkrat poskusili vsaditi polomesec v planine Miriditov, a zastonj! Mali narod branil se je s takim pogumom, da so dušmanini slednjič morali odjenjati od svojih poskušinj, da bi si podjarmili ta narod, morda tudi zavoljo tega, ker pri teh ljudéh ni kaj posebnega dobiti. Sedanji knez je sin Bib-Dodov, Prenk, katerega so Turki do lanskega leta imeli vjetega v Carigradu za poroka, da Miriditi v sedanjem boji ostanejo mirni. Vsled odločnega zahtevanja pa so ga spustili — in to je dokaz, da Turki imajo pred Miriditi velik strah.

V sedanjih homatijah so bili Miriditi pri miru, še le zadnji čas je po svetu glas počil, da so prijeli za orožje ter Turške posadke po Puških gorah napadli. Čeravno so nekateri listi celó o bitvah v severni Albaniji pisali, vendar taka poročila niso zeló verjetna —

že zato ne, ker katoliški Miriditi in pravoslavni Črnogorci in Srbi drug drugemu zavoljo vere ne morejo trpeti. Mogoče, da se je to sovraštvo v najnovejšem času nekoliko ohladilo, ker so Črnogorci razdžali trdnjavo Medun, katera je bila Miriditom zeló na poti, če bi se bili hoteli združiti z njimi. Ali pa bodo Miriditi sami od sebe potegnili s Črnogorci, to bo pokazala prihodnost, če Črnogorci ne sklenejo miru s Turkom.

Velik vpliv do Miridiškega ljudstva ima duhovščina, večidel frančiškani, ki se skoro vsi odgojujejo v Rimu v zavodu „collegium de propaganda fide“. Cerkveno so vse duhovske službe odvisne od zedinjene nadškofije Duracio-Alesijiski, nadškof ima častno stopinjo generalvikarja papeževih misijonov v Albaniji. Po več cerkvah, kakor v Oroži, Kelmetu, Kotrijah, Mistji itd. se pri maši moli za Njegovo Veličanstvo Avstrijskega cesarja in kralja Franca Jožefa I. Avstrijski cesar je res že večkrat obdaril cerkve in duhovščino po Albaniji, in misijoni se zavoljo revščine po deželi morejo ohraniti le po vnanjih podporah.

Pridelka je v deželi komaj toliko, kolikor prebivalci sami za-se potrebujejo. Malo riža, ječmena, dinj, buč in divji žefran — to je vse, kar tu raste memo tobaka, ki se prav dober pridelava. Konji so odlični po živahnosti in lepi rasti. Oslov se vidi veliko, po močvirnih krajih je mnogo bivolv. Za lovca je dežela bogata. Največ je orlov, povodnjih rac, kljunačev, rangarjev, divjih rac in po Matiški planjavi mnogo sokolov.

Duševna izobraženost naroda je na nizki stopinji, kakor pod Turkom povsod. Vendar popevajo v pesmah Miridiškega junaka Jurija Kastriotiča kot „ščit Evrope zoper napade Turčinov“. Druge pesmi slavé junastvo kneževiča Muse iz Klisure, rojstnega kraja znanega paše Janinskega. Ljudski godci spremljajo svoje pesme s tamburicami, po plemenitaških hišah pa se sliši „gaval“, bezgova piščalka.

Miriditi je srednje postave, močan, čokat. Velikih ljudi je le malo. Ženske so majhne, ne lepe, umazane, moški ravnajo z njimi tako, kakor Črnogorci. V obleki se ne razločijo od drugih Albancev. Narodno fustanelo, ozki životnik, plahtajoči plašč in rudeči fes (ne Turški, ampak s kapico na vrhu), so jim obleka. Turšični kruh je, kakor vsem prebivalcem Turških pokrajin, Miriditom vsakdanja hrana.

S tem so Miriditi vsaj površno opisani. Morda bodo zdaj vsi ti južni narodi obrnili več pozornosti na-se, da bo tako mogoče, še kaj več izvedeti o njih.

Naši dopisi.

V Gorici 1. aprila. — Danes je dan, ki ga je naredil Gospod — dan veselja (Vélika noč) — kedo bi hotel tedaj danes biti čeméren?! Tudi naše ulice in njihove krstne botre — mestne očete — pustimo danes v miru. In to tem bolj, ker me je nejevolja zaradi „Travnika“ v zadnjem dopisu zapeljala, da sem nekaj narobe sporočil. Pisal sem, da nove ulične plošče so modre in napisi na njih beli. Kam sem gledal? Plošče so bele, porcelanaste, modro obrobljene, in napisi modri. To ste naši mestni barvi. Sicer pa je, kakor sem že potožil, vsa modrost uliškega preminjenja v tem, da so nam — „Travnik“ vzeli, drugemu je malo novega — razen nekaterih novih ulic, ki so res novih imen potrebovale. In tu sem se spet vjel v poslednjem dopisu — rekoč, da moja ulica nima še uradnega imena. Prav pred nos so mi zdaj dejali novo tablico z napisom: „via del Giardino“. To imé je pametno, saj smo že sami poprej ulico tako imenovali. — Uni pot sem tudi rekel, da je smešno novo imé starega „Studenca“ = „Acquedotto“. V uradnem

spisku novih uliških imen, ki je te dni po oglih prilepljen, zapazil sem pa še drugo smešnost. „Kapucinski ulici“ so dali (21. okt. l. l.) imé „via dei cipressi“, potem pa so spet sklenili, da o razširjenji ondašnjih ulic — v kateri namen so Kapucini dva kosa svojega vrta prodali — morajo se stare, krasne ciprese posekati. Kak pomen bode imela zdaj ulica „dei cipressi“? Dalje — so marsikateri ulici pustili staro imé, dasi ulice ne zaznamuje več primerno, na pr. „via scuole“. Nekdaj so bile res vse šole tam, ali dandanes je večina učilišč v družih ulicah in v „šolski ulici“ sta le gimnazij in neka senca stare normalke, to je — 3razredna deška vadvnica. Znabiti, da naletim še na kako neprilichnost gledé uliških imen, kedar bodo vse plošče vizdane. Med tem naj povem, kar naš „Eco del Litorale“ o novih uliških imenih piše. Narpred se norčuje sè starešinstvom, da je „Travnik“ tako neumno prekrstilo. „Piazza grande“ — pravi — ni imé, ampak le povdarek, da je trg — velik. Če ste se že hoteli iznebiti slovenskega imena, zakaj ga niste vsaj naravnost predstavili v laško „prato“ (na pr. „piazza del prato“)? „Toda mi — pravi dalje „Eco“ — „menimo, da italijanstva, če ga je kaj (v Gorici), ne gre iskati v uliških imenih, in da se ni treba toliko plašiti zaradi kake slovenske reči, dokler je več ko polovica Goriških priimkov slovenska. In, če hočete biti logični, morate prenarediti tudi imé „Gorizia“. — Tem treznim besedam „Eco“-vim pritrjujem tudi jez. — Vélikega tedna nam ni motila letos nikaka „divina commedia“ — kakor lani in predlanskim, to je, neka teatralna produkcija v cerkvi. Pač pa je nekaj družega Goričane prav razveselilo, namreč to, da se naš novi gosp. župan, dr. Deperis, drži v cerkvenih rečeh stare navade, katero je bil čudni njegov prednik odpravil: šel je namreč sinoči za procesijo. To se pravi imeti — takt. — V četrtek se prične deželni zbor, a glavarja — še nimamo! Če ga današnja „Wiener Ztg.“ nima — prinese ga res še le telegraf v prvo sejo. Sicer pa nas ta pot podglavar bolj mika, ko glavar.

Novomesto 26. marca. — Obljubil sem Vam zadnji pot, da hočem pri priložnosti navesti vzroke, zakaj bilo bi potreba našemu meščanstvu priporočati čitanje slovenskih knjig, zakaj treba priporočati mu naša literarna dela. Žalostno je videti domoljubu, da tako malo poznana je tu domača literatura. Izdelki naših pesnikov so na domači zemlji le tuja stvar, lepoznavski naši listi pri nas v privatnih hišah le bele vrane. Da bi omenil kaki naši gospej ali gospici besedico o Vodniku, Preširnu, Koseskem itd., gledala te bo debelo, kakor da ne bi bila še nikoli slišala teh imen. Izjém najdemo težko toliko, da bi jih na pet prstov našteali. Pač pa leži v vsakem kotu kak beletristični list, pisan v jeziku edino izveličalnem — v preblaženi nemščini. Vsaj ti „die herrlichen „romani nemškega „uma in dlana“ ali nemški prevodi francoščine mičejo nežne čutnice! Zraven pa imajo še drug dobiček iz teh nemških fabrikatov naše dame, namreč ta, da se naučijo iz njih na pol nemščine, drugo polovico „aber“ menda dobó iz konverzacije ali kje; včasih je pa tudi „na pol“ dobro, vsaj se bere sèm ter tje, da so slovenska mesta „na pol“ nemška. Al idimo stvari do konca. Spominjam se izreka slavnega nemškega Herderja, ki pravi nekje: „jedes Weibes Fehler ist des Mannes Schuld“. In pri nas? Nočem govoriti o nemškutarjih, kajti ti so za take stvari gluhi vsled svoje narodne mrtudnosti. Omenim naj le tega ali unega narodnjaka, ki ima rodovino in je znabiti tudi ud čitalničin, kako odgoja potomce svoje? Poklada jim duševno hrano iz nemških jasel! Ne rečem, da vsak, a trdim, da mnogi, mnogi! Jaz nisem prerok Jeremija, da bi pel

lamentacije nad razvalinami domače stvari, le dramil bi rad take, ki so narodni le po eni strani, po drugi pa, kjer bi mogli največ storiti v prospeh narodnega probujenja, delajo temu nasproti. Naj nihče ne misli, da vrstice te pišem „cum studio e tira“, — ne, ne! Iz srca rad postanem panegirik in hvalo pojem vsem, ki so se spokorili spoznavši, da jih je rodila mati Slovenija in da so si v glavo in srce vtisnili, kar beró v nemškem klasiku Schillerji: „an das Vaterland — das theuere — schliess' dich an mit ganzer Seele“!

Iz spodnje Idrije 30. marca. — Naši otroci, katerih je okoli 40, so od novega leta brez vsega nauka ali šole. Lanskega leta je šolo obiskovalo v 1. razredu 41, v 2. razredu 45, nedeljsko šolo pa 50 otrok, tedaj vseh skupaj 136. Al žalibog, letos je vse drugače se obrnilo; od novega leta do 19. svečana ni bilo prav nič šolskega nauka. V nedeljo 18. svečana so častiti gosp. kaplan oznanili, da bodo zopet učiti začeli, ker poprej niso časa imeli zavoljo drugih opravil; organist je pa odpovedal, da se ne bode za 20 gold. celo leto s 40 otroci glave vbijal. In res je to prav čudno, da se za učenje 136 otrok dvema skupaj 60 gold. remuneracije daje: organistu 20 gold., gosp. kaplanu pa 40 gold., ko je prejšnja leta sam po 60 gold. dobival. Napravili smo prošnjo na sl. deželni odbor v Ljubljano dne 12. listopada 1875. leta št. 656, da bi se našima učiteljema za njuni trud s toliko otroci plača nekoliko zboljšala, al naša prošnja bila je zastoj, kakor že več družih. Naj nam mile „Novice“ svetujejo, kaj nam storiti. *)

Iz Gorenškega 31. sušča. — V 12. in 13. listn. „Novic“ smo brali, da gospodje, ki so v shodu, sklicanem od naše sl. družbe kmetijske 25. svečana v Ljubljani, zastopali obrtniško družbo, so zelo povdarjali veliki zaslužek, ki ga Goreneci dobivamo od nje. Treba se nam zdi, to stvar razjasniti po starem našem pregovoru: „da se resnica prav spozná, treba čuti dva zvona“. — Pred vsem opomnimo na to, da mi govorimo kot vpravičeni posestniki spadajoči pod nekdanjo Blejsko grajščino, kot taki pa nikakor ne moremo pritrditi, ampak po vsem ugovarjamo zoperto, da bila bi fužinska obrtnija na Gorenškem podlaga našemu preživljenju, ampak kar naravnostrečemo, da stanovitna podlaga naše Gorenjske strani je kmetijstvo ž živinorejo, planinstvom in mlekarijo, in se tedaj le po pravici pritožiti moremo zoper pritisk obrtnijske družbe katere postopanje to naše gospodarstvo zeló slabi, a vkljub temu trdi, da je podlaga za preživljenje našega kraja, ker za mnogotere zaslužke veliko denarja tukaj izplača. Če tudi nikakor tajiti nočemo, da tudi kmetijski posestnik ima priliko z vožnjo pri fužinah kaj zaslužiti, je vendar ta zaslužek le bolj dozdeven, majhen, postranski, le od danes do jutri, zato se nikdar ne more imenovati podlaga našega preživljenja, vsaj se ga pri tej priči radi znebimo, če se nam le naša kmetijstva, zlasti paša, pri sta-

*) Radi Vam povemo, kar vemo in znamo. Ljudske šole so ali prave šole ali pa, kjer se te še niso ustanovile zavoljo revščine občin in družih vzrokov, so tako imenovane šole za silo, kjer za šolstvo vneti duhovni gospodje namestujejo učitelja in za njihov trud iz šolskega zaklada dobivajo remuneracije, ki pa nikjer ne dosega plače stanovitnega učitelja. Vaša šola, kakor popis Vaš kaže in tudi iz imenika Kranjskih šol razvidimo, je „šola za silo“, tedaj podvržena vsem neugodnostim, ki zadevajo take šole. Plača gosp. duhovnika s 60 gold. na leto in dan je res siromaška, in če ima on še cerkvenih opravil, ne more se redno ukvarjati s šolo. Prošnje za povikšanje remuneracij pošiljajo se na c. k. deželni šolski svet. Plača organista pa ne pripada šolskemu zakladu; za orgljanje mora ga farna blagajnica odškodovati. Vred.

rem pusté, kakor smo jo poprej brez vse zapere vživali in se je zraven gozd še lepše redil, kakor zdaj. Mikmetijski posestniki ta postranski zaslužek ravno, ker vemo, da ni stanovit, da nas ne redi poglavitno, in se ga tudi le nekateri poslužujejo, ne štejemo za pravi vir našega obstanka, ampak to, da naše kmetije stojé na trdnih lastnih nogah, da obstati in nas preživljati morejo, če tudi fužinski zaslužek popolnoma odpade. S zaprto pašo je ustavljen vir, iz katerega je nam dohajal poglavitni živež. — Če se nam dalje od nasprotne strani pravi, da iz Gorenškega, kjer deluje obrtniška družba, prihaja toliko denarja v hranilnico Ljubljansko, je to lepa beseda, katero utegne za resnico imeti le tak, ki nima natanko te reči pregledane. Naj se pregledajo hranilnične bukve, in našlo se bode, kar se tiče kmetijskih posestnikov, v katerih imenu edino tukaj govorimo, največ le pri takih, ki prav čisto nič pri fužinah zaslužka iskali niso, ampak so le svoje če tudi majhno kmetijsko gospodarstvo dobro oskrbovali. Kako čudna je tedaj trditev, da je fužinska obrtnija podlaga našega preživljenja, ki smo kmetijski posestniki, in smo v srce zadeti le takrat, če se nam paša stisne, ne, pa če nam ta negotovi zaslužek odpade. Da nekaterim neposestnikom zaslužek pri fužinah prav hodi, hvaležno spoznavamo, dasiravno zopet zraven poštožiti imamo, da pa ravno to nam posestnikom plačilo delavcev povikšuje in družih neprilicnosti pri naših gospodarstvih vzrokuje. Da sploh z Gorenškega več denarja v hranilnico pride kakor iz Dolenskega, utegne že res biti, toda gotovo pretirano je rečeno, če se ta različnost obstanku fužinske obrtnije pripisuje, katere prav resnični vzrok je le ta, da je Gorenec celo leto delaven, trdega vaje in zelo varčen. Če obrtniška družba tako toplo povdarja zaslužek, ki ga naklanja delavcem, naj bi vendar tudi sprevidela, da ta denar izdaja za korist fužin in na svoj dobiček, ne pa kot milodar našim ljudem, ki svojo delavno moč žrtvujejo njej. In naj ne zabi tudi, da fužine po vsem svetu veliko proletarijata stvarijo, ki po svojih rodovinah in otrocih pride pogostoma občini na vrat ki ga po občinski in domovinski postavi na posled preživiti mora. — Tudi to je sama učena domišlija, kar se je govorilo, da bi po Gorenskem sam krās nastal, ako bi po fratah pasli. Da to ni res, pričajo vsi časi pred obstankom obrtniške družbe, v katerih se je vse križem po fratah paslo in je vendar najlepši les rasel sam ob sebi brez vsega varstva. Če bi bilo to res, kar se nasproti trdi, bi obrtniška družba bila le že sam kras dobiti móglā; pa je nasproti le to res, in oči kažejo, da ravno, kar obrtniška družba po našem kraji gozdno varstvo ima, naši gozdi prav hitro zginujejo, in le tam les ne raste, kjer svet ni zato, naj je že potlej pod varstvom obrtniške družbe ali pa ne.

Eden v imenu vseh.

Iz Ljubljane. — Deželni zbor se prične jutri (5. dne t. m.) ob 11. uri po slovesni sv. maši v stolni cerkvi. Delati bode moral na pretrganje, da ob kratkem času, ki mu je odločen (menda do 20. aprila) za zborovanje, dovrši le vse proračunske in računske razprave. Za mnogo družih, čeravno važnih nalóg, ne bo imel časa, ko že z začetkom njegovim se mu na vrata zbornice zapiše ominozno „memento mori“, to je, do tega in tega dneva, hočeš ali nočeš, moraš zapreti zbornico. Ko se državni zbor brez konca in kraja širja, prihajajo deželni zbori od leta do leta bolj pasterki, katerim je ustava čedalje bolj mačeha. A vendar se gospóda, ki ima zdaj krmilo v svojih rokah, zove „ustavogovorna“ — zares prav: „lucus a non lucendo“!

— Iz Dunaja se nam poroča, da c. k. deželni predsednik Widmann utegne priti za ces. namestnika v

Brno, na njegovo mesto za c. k. deželnega predsednika pa deželni glavar vitez dr. Kaltenegger. Veže se ta govorica z njunim nedavnim poklicem na Dunaj in audienco pri cesarju.

— (Iz seje dež. odbora 28. in 30. marcija.) Predvarjali so se in določili različni proračuni za leto 1878. in pa računski sklepi za leto 1876., kateri bodo v obravnavo predloženi prihodnjemu deželnemu zboru, — odpoved dr. Razlaga deželnemu poslanstvu vzela se je na znanje; — doktorandu Jožefu Pihlerju in Jan. Hafnerju ste bili izpraznjeni sekundarski službi v deželni bolnišnici Ljubljanski podeljeni; — deželni odbor je pritrdil, da se definitivne službe podelijo Jožefu Dulerju, učitelju v Dvoru pri Žužemberku, Francetu Weberju, učitelju v Selcah, Matevžu Mraku, učitelju na Dovjem, Jožefu Kovšekju, učitelju na Vinicah, Francetu Grosu pa služba nadučitelja v Zagorji; — na vprašanje c. k. deželne vlade: koliko bi deželni zaklad hotel pripomoči k stroškom za nameravano uravnavo Savine struge pri Klečah in Dovskem, je deželni odbor ukrenil odgovoriti vladi, da, dokler odbor ne pozná načrta, kako se ima navedena uravnava izvršiti, na koliko so stroški prevdarjeni itd., ne more on nič odgovoriti in to tem manj, ker Sava tudi višje gori in nižje doli potrebuje uravnave na korist kmetijstvu in bi tedaj pred vsem kazalo, ves program za uravnavo Savine struge imeti, za katero so se že pred več leti glasi čuli tudi iz Gorenškega.

— (Iz seje družbe kmetijske 25. marcija), v kateri sta pod predsedstvom barona Wurzbacha, ker so se obravnavale državne podpore, tudi bila pričujoča deželni glavar vitez Kaltenegger in c. kr. deželne vlade zastopnik pl. Fladung, naznanjamo sledeče:

Tajnik dr. Bleiweis pred vsem poroča, da je sl. ministerstvo kmetijstva računske sklepe o podporah za podkovsko in živinozdravniško šolo, za vodnjake, za sadjerejo, govedorejo in ovčjerejo in pa čebelarstvo za leto 1876. popolnoma odobrilo, ter predlaga, da se to na znanje vzame, gosp. blagajniku Brusu pa zahvala izreče za tako korektno računovodstvo; — odbor soglasno pritrdi predlogu. — Dr. Poklukar poroča o dopisu, s katerim sl. ministerstvo izročuje 500 gold. podpore podkovski in živinozdravniški šoli in obeta še 100 do 200 gold. učne pripomočke tej šoli, — 400 do 600 goldinarjev za popotne kmetijske nauke, in da je sl. ministerstvo volja dati tudi podpore za nadaljevalni nauk v kmetijstvu na ljudskih šolah. Po obširni razpravi o navedenih 3 zadevah se je soglasno sklenilo: a) podporo za živinozdravniško šolo obrniti tako kakor lani, — b) zarad popotnega nauka v kmetijstvu povprašati prof. Povšeta, ali ne bi hotel tudi letos prevzeti mandata popotnega učitelja, — c) prositi sl. ministerstvo kmetijstva 2000 gold. podpore deloma za remuneracije takim učiteljem na ljudskih šolah, ki so sposobni za predavanje kmetijskih nauk, ali kjer bi takih učiteljev še zdaj ne bilo, v kmetijstvu izvednim duhovnikom ali pa drugim strokovnjakom, deloma pa za nakup učnih pripomočkov tem šolam; izbiranje taci učiteljev in določitev remuneracij naj bi sl. ministerstvo izročilo c. kr. deželnemu šolskemu svetu vzajemno z zastopniki deželnega odbora in pa odbora družbe kmetijske. — Potem objavlja dr. Bleiweis iz poročila g. Piskarja, ki je lani v Šmartnu pri Litiji in Stariloki razkladal nauk v predivstvu po Belgijskem načinu in povdarjal potrebo izdelovalnice prediva, rekši, da predivstvo naše bode se povzdignilo na višjo stopnjo le tadaj, ko bodo kmetovalci pridelovali lep lan, v predivo pa ga bo izdelovala posebna fabrika, kakor je to tudi v drugih deželah, ki so v tej stroki na viši stopnji. Ker poroča gosp. Piskar, da v Šmartnu je z

veseljem zapazil voljo nekaterih domoljubov za napravo take izdelovalnice, ako bi jim došlo kaj podpore, je bil nasvèt g. deželnega glavarja viteza Kalteneggerja sprejet: naj g. Piskar predloži natančen program (poročilo) onih domoljubov o namenu, stroških in občni koristi take naprave, kje jo mislijo ustanoviti, kdo jej bo vodnik itd., potem naj pride stvar zopet odboru v obravnavo. G. Piskarju se je poleg tega votirala zahvala za njegov trud. — Bralo se je na dalje poročilo predstojnika podružnice Metliške g. Homača o lanskem popotnem predavanju prof. Povšeta na Dolenskem in sklenilo, zahvalo izreči profesorju za vspešno njegovo delovanje, — prošnja občine Borovniške, naj bi prof. Povše tudi v oni kraj prišel podučevati, se je na znanje vzela, ker se bode rešila po odgovoru prof. Povšeta. — Čebelarju Jan. Polžarju iz Ilove gore sta se darovala dva panjova. — Prošnja vodstva ljudske šole v Šturjah za denarno podporo za ondašnji šolski vrt se ni mogla vslišati zato, ker je ta šola dobila že dvojno podporo. — Prošnja kmetijske podružnice v Bohinjski Bistrici za državno podporo velike nove sirarske združbe „Savice“ se ima s toplim priporočilom predložiti sl. ministerstvu kmetijstva. — Za novega uda družbe kmetijske je bil sprejet posestnik Gregor Zajic iz Zavrha.

— Dr. Wretschko (nekaj Vrečko), po odstopu ministerstva Hohenwartovega zopet c. kr. deželni nadzornik srednjih Kranjskih gimnazij, pride na Dunaj za nadzornika doljno-avstrijskih srednjih šol.

— Za spominek Slomšekov, ki ga bo izdelal naš akademiški podobar Zajic, naročeni marmor je predvčeranjim prišel iz Italije v Ljubljano.

— (Dr. Valentin Zarnik) ima svojo odvetniško pisarnico v tistih prostorih, kjer je bila poprej bilježniška pisarnica ranjkega notarja gosp. dr. J. Rebič-a nasproti „Križankom“ (ali mestni delegirani sodniji), pri tleh.

— Valvazorja 7. snopič je prišel na svetlo z zemljevidom dežele Kranjske in Istre, ki ga je Valvazor tako-le opisal: „Carniolia, Karstia, Histria et Windorum Marchia, delineata et recens edita per Joannem Weichardum Valuasor L. B. 2. 2. Wagenspergi Carniolia“. Pohvalno se more pripoznati, kako marljivo gospodje izdajatelji pospešujejo izdavanje Valvazorjeve krasne knjige.

— Dobro benefico je v nedeljo imel naš vrli slovenski komik g. Kajzel. Gospodje! če hočete tako strašansko cijaziti s scenerijo, začnite gledališče ob pol šestih, ne pa ob poli osmih, če ne, ne bo šel nobeden več „polžev“ gledat.

— (Cenče iz Ljubljane. 5. epistel.) Liberalna èra je v polnem cvetju, samomorov je čedalje več, blaznih čedalje več, vere pa čedalje manj; ni drugače, ko da je to v trdni zvezi med sabo. Velikonočno nedeljo se je namreč nek potepuh, ki je več let že preživel po ječah, na grozen način sam umoril. Ko je drčal popoldanski železnični vlak proti Trstu, je skočil samomorec izpod mostiča, kjer je skrit čepel, na tir in se vlegel prav pred hlapon, kateri ga je grozno razmečkal. To je videlo veliko ljudi, ki so se šli popoldne v Lattermanov drevored sprehajati. Vzrok samomora je bilo to, da se potepuh na svetu ni upal več živeti brez dela. — Tisti socijalno-demokratski duh, ki po Nemškem, Francoskem itd. rogovili med delavci, hočejo tudi med naše dozdej pohlevne, le na zaslužek misleče delavce zatrositi. Velikonočni ponedeljek so sklicali aposteljni z „rajha“ poslani ali pa vsaj instruirani, v čitalnični restavraciji shod, h kateremu je pa prišlo le pičlo število „delavcev“ — dokaz, da trezni pravi delavci naši ne marajo za take aposteljne in njih nauke, o katerih bomo

prihodnjič obširneje spregovorili, da naši delavci spoznajo take tiče bolje. — „Tagblatt“, znani list tukajšnjih bašibozukov, je v soboto pred prazniki nakidal toliko ostudnega blata in gnoja s svojega hleva, da si je moral vsak snažen človek nos tiščati. Mi se s takimi lumpi in faloti ne bomo preklali, ker ta golazen res ni vredna, da jo pošten človek brene.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Ministerstvo Dunajsko in Peštansko imelo je tudi velikonočne praznike dela čez glavo, da bi vredilo načela za novo pogodbo med Avstrijo in Ogersko, ki imajo priti v razpravo državnim zborom na Dunaji in v Budapeštu, v katerih bode še zelo vrelo, predno se sklene nova podlaga umirajočemu dualizmu.

— Ker vlada vojne priprave dela, če bi utegnili biti vojska, je c. k. ministerstvo za deželno brambo po vseh naših deželah razglasilo poziv, naj se oglasijo vsi taki živinozdravniki in pa podkovski kovači, ki niso več vojaščini podvrženi in hočejo za čas vojske službo živinozdravnika ali kovača pri konjkih cesarske deželne brambe prevzeti. Oglasijo naj se zato pri c. k. general-komandi svoje dežele.

Iz Tirolov. — Volitve za deželni zbor so dovršene, razen volitev velikega posestva, ki bodo 5. aprila. Konservativci bodo imeli 42 glasov, liberalci 26, po takem ostane novi zbor tak, kakor je bil prejšnji — pravi glas Tirolskega naroda. Čestitamo!

Novice iz Turškega in o Turških zadevah. Rusija se vendar trdno drži. Angleška se je branila podpisati protokol, a ko ji je Rusija dala obrok petero dni, naj se odloči za črno ali belo, je Disraelu strepetalo srce in podpisal je protokol, s katerim zdaj, ker je le papir, Rusija stori, kar hoče. Saj je car Aleksander rekel pred vsem svetom, da on bo osvobodil Bulgarsko, Bosno in Hercegovino s pomočjo Evrope ali pa tudi brez nje. Čudna je zdaj situacija Turčije in Rusije; Rusija svoje vojne ne more razpustiti, dokler je ne razpusti Turčija, Turčija pa tudi svoje vojne ne razpusti, dokler je Ruska armada nastavljena ob Prutu, dokler ni s Črnogoro sklenjen mir. Tako je miru vse nasprotno, v Rusiji je splošna misel ta, da se najdalje s koncem maja mora pričeti vojska. Ruski listi se hudujejo nad Angleško, ker ta hoče vedno le, da bi se Rusija razorožila, česar pa zdaj ne bo več storila. Kakor se namreč poroča z Moskve, marširajo vsak dan več ali manjše čete k glavni armadi. Tudi se delajo velike priprave za strežbo ranjencem in celo golobarsko pošto hočejo napraviti. Vsem poveljnikom v Besarabiji nastavljenih čet je došlo povelje, da se imajo 2. aprila naprej pomakniti proti meji.

V Bosni se ustaja širi. Centralni ustajni odbor je razposlal oklic, v katerem povdarja, da Bosnijski nočejo nič družega, ko popolno odtrganje od Turčije, njih geslo je: „Boj do smrti, zmaga do popolne svobode“.

Žitna cena

v Ljubljani 31. marca 1877.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 11 fl. — — banaška 10 fl. 94. — turšice 6 fl. 80. soršice 6 fl. 77. — rži 6 fl. 40. — ječmena 4 fl. 70. — prosa 4 fl. 70. — ajde 5 fl. 95. — ovsa 3 fl. 4. — Krompir 4 fl. 90 kr. 100 kilogramov.

Kursi na Dunaji 3. aprila.

Unirani državni dolg 64 fl. 30 kr. Ažijo srebra 109 fl. 30 kr.
Narodno posojilo 68 fl. 25 kr. Napolendori 9 fl. 83 kr.